

Σύγχρονο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ

8.80 ευρώ

ΕΡΕΥΝΑ - ΘΕΩΡΙΑ - ΠΡΑΞΗ
ΔΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΜΟΥΣΙΚΟΚΙΝΗΤΙΚΕΣ ΠΙΝΕΛΙΕΣ 9

Στην χώρα των παραμυθιών

ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ
ΤΗΝ 25η ΜΑΡΤΙΟΥ

ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΓΙΑ ΤΟ ΠΑΣΧΑ ΜΕΣΑ ΑΠΟ:
ΤΗ ΜΟΥΣΕΙΑΚΗ ΑΓΩΓΗ,
ΤΗ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ
ΚΑΙ ΜΙΑ ΧΙΟΥΜΟΡΙΣΤΙΚΗ
ΠΑΣΧΑΛΙΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΤΟ ΝΕΡΟ ΩΣ ΠΗΓΗ ΖΩΗΣ

ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ
ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΕΣ ΠΟΔΙΕΣ
ΑΝΟΙΞΙΑΤΙΚΟ ΚΑΔΡΑΚΙ
ΣΕΛΙΔΟΔΕΙΚΤΗΣ
ΛΟΥΛΟΥΔΙΑ-ΓΙΓΑΣ
ΔΙΑΚΟΣΜΗΤΙΚΟ ΑΥΓΟ
ΛΑΓΟΥΔΕΝΙΕΣ ΚΑΡΤΕΣ

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ
ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΓΙΑ ΤΗΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΑΓΩΓΗ
ΣΤΟ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ

ΤΕΥΧΟΣ 50 ΜΑΡΤΙΟΣ - ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2006

ΜΗΠΩΣ ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΜΟΥ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΑΠΛΩΣ ΖΩΗΡΟ ΑΛΛΑ ΥΠΕΡΚΙΝΗΤΙΚΟ;

Ο Γιάννης είναι οκτώ ετών και φοιτά στην Γ' Δημοτικού. Από πολύ μικρός ήταν ένα ιδιαίτερα ζωηρό αγοράκι το οποίο έτρεχε συνέχεια, δυσκολευόταν να παραμείνει καθιστό για περισσότερα από λίγα λεπτά της ώρας και φαινόταν να έχει ανεξάντλητα αποθέματα ενεργητικότητας. Καθυστέρησε να μιλήσει καθαρά και ήταν ιδιαίτερα αδέξιος στο νηπιαγωγείο. Στο σχολείο ο Γιάννης συχνά επιχειρεί να σηκωθεί από τη θέση του και ψάχνει διαρκώς αφορμή για να κινηθεί, όπως να πάει στην τουαλέτα ή να ξύσει το μολύβι του. Είναι επίσης θορυβώδης, καθώς πειράζει τους συμμαθητές του και ρίχνει κάτω τα βιβλία του με την πρώτη ευκαιρία. Όταν συμμετέχει στο μάθημα, συχνά διακόπτει τους άλλους, καθώς δυσκολεύεται να περιμένει τη σειρά του. Επιπλέον, συνήθως πετάγεται και απαντά χωρίς την άδεια του δασκάλου, προτού ακόμη ολοκληρωθεί η ερώτηση. Πολλές φορές ο Γιάννης αφαιρείται, ονειροπολεί, δίνει την εντύπωση ότι δεν ακούει όταν του μιλάνε ή δίνει απαντήσεις που είναι άσχετες με την ερώτηση. Οι δάσκαλοι του Γιάννη παρατηρούν ότι δυσκολεύεται να οργανώσει τις

εργασίες που του ανατίθενται, με αποτέλεσμα να κάνει συχνά λάθη απροσεξίας στις σχολικές του εργασίες, ακόμη και όταν ξέρει τους κανόνες που θα έπρεπε να ακολουθήσει. Η μητέρα του τονίζει ότι ο Γιάννης εγκαταλείπει εύκολα δραστηριότητες τις οποίες θεωρεί δύσκολες. Τόσο οι γονείς του Γιάννη όσο και οι δάσκαλοί του συχνά απορούν πώς ένα τόσο έξυπνο παιδί δεν τα καταφέρνει τόσο καλά όσο θα περίμεναν. Τέλος, ο Γιάννης γίνεται συχνά αντιδραστικός και πεισματάρης. Όλοι τον χαρακτηρίζουν ως ένα «δύσκολο» παιδί.

Η ΠΗΓΗ ΤΩΝ ΔΥΣΚΟΛΙΩΝ ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΗ

Παλαιότερα επικρατούσε η άποψη ότι παιδιά σαν τον Γιάννη είναι «κακομαθημένα», «τεμπέληδες» και ότι «δεν παίρνουν τα γράμματα». Σήμερα γνωρίζουμε ότι τα παιδιά αυτά παρουσιάζουν μια αναπτυξιακή διαταραχή, τη Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής - Υπερκινητικότητα (ΔΕΠ-Υ), η οποία τους δημιουργεί τις δυσκολίες που προαναφέρθηκαν.

ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ ΕΜΦΑΝΙΣΗΣ

Σύμφωνα με πλήθος ερευνητικών δεδομένων, η ΔΕΠ-Υ εμφανίζεται περίπου στο 10% του παιδικού πληθυσμού. Η διαταραχή αυτή εμφανίζεται συχνότερα στα αγόρια σε αναλογία 4:1 σε σχέση με τα κορίτσια.

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΑ

Η διαταραχή αυτή οφείλεται σε νευρολογικούς παράγοντες και είναι ήδη παρούσα με τη γέννηση του παιδιού. Ωστόσο, η εξέλιξη του παιδιού με ΔΕΠ-Υ εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από το είδος των αλληλεπιδράσεών του με το περιβάλλον. Επίσης, ο τρόπος που οι γονείς και οι παιδαγωγοί θα χειριστούν τις δυσκολίες του μπορεί να οδηγήσει σε επιδείνωση ή υποχώρηση των δυσκολιών αυτών.

ΗΛΙΚΙΑ ΕΚΔΗΛΩΣΗΣ ΤΩΝ ΣΥΜΠΤΩΜΑΤΩΝ

Τα συμπτώματά της ΔΕΠ-Υ είναι εμφανή από τη νηπιακή ηλικία αλ-

λά, στις περισσότερες περιπτώσεις, γονείς και παιδαγωγοί προβληματίζονται ιδιαίτερα με τις δυσκολίες των παιδιών αυτών όταν ξεκινήσουν τη φοίτησή τους στο δημοτικό σχολείο, επειδή τότε γίνεται φανερή η αδυναμία τους να ανταποκριθούν με επιτυχία στις απαιτήσεις του περιβάλλοντος. Η μεγαλύτερη δυσκολία τους είναι να προσαρμοστούν στους κανόνες του σχολείου και να μάθουν με ευχέρεια γραφή και ανάγνωση.

ΕΓΚΑΙΡΗ ΔΙΑΓΝΩΣΗ

Η έγκαιρη διάγνωση της ΔΕΠ-Υ είναι καθοριστικής σημασίας για την έκβασή της. Σε περίπτωση που το πρόβλημα δεν διαγνωστεί έγκαιρα, τα παιδιά με ΔΕΠ-Υ έχουν αυξημένες πιθανότητες να εκδηλώσουν:

- Μαθησιακές δυσκολίες
- Προβλήματα συμπεριφοράς
- Χαμηλή αυτοεκτίμηση
- Κακές σχέσεις με τους συνομηλικούς τους
- Κατάχρηση ουσιών και εμπλοκή σε παραβατικές πράξεις κατά την εφηβεία

Σε περίπτωση όμως που το πρόβλημα διαγνωστεί και αντιμετωπιστεί έγκαιρα, τότε τα παιδιά με ΔΕΠ-Υ μπορούν:

- Να μάθουν να ελέγχουν τις δυσκολίες τους.
- Να έχουν μια επιτυχή σχολική πορεία.
- Να διαμορφώσουν υγιείς διαπροσωπικές σχέσεις
- Να μην διαφέρουν σημαντικά από τα υπόλοιπα παιδιά της ηλικίας τους.

ΚΑΤΑ ΤΗ ΝΗΠΙΑΚΗ ΗΛΙΚΙΑ, ΣΥΝΙΣΤΑΤΑΙ Η ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΣΤΟΝ ΕΙΔΙΚΟ ΟΤΑΝ ΤΟ ΠΑΙΔΙ:

- Αργεί να μιλήσει.
- Εξακολουθεί να μη μιλάει καθαρά και να μην αρθρώνει όλους τους ήχους πέραν της ηλικίας των 3 ετών.
- Είναι αδέξιο (δυσκολεύεται να κρατήσει σωστά το μολύβι, να βάλει τα παπούτσια του, να κόψει με το ψαλίδι, να περάσει χάντρες από ένα κορδόνι).
- Δεν έχει καλή ισορροπία και πέφτει συχνά.

- Είναι ευερέθιστο και γίνεται συχνά επιθετικό.
- Εκδηλώνει συχνά προκλητική και αντιδραστική συμπεριφορά.
- Δίνει την εντύπωση ότι δεν ακούει όταν του μιλάνε.

ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ, ΣΥΝΙΣΤΑΤΑΙ Η ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΣΤΟΝ ΕΙΔΙΚΟ ΟΤΑΝ ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΕΚΔΗΛΩΝΕΙ ΠΟΛΛΑ ΑΠΟ ΤΑ ΑΚΟΛΟΥΘΑ ΣΥΜΠΤΩΜΑΤΑ:

Α. ΥΠΕΡΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ

- Σηκώνεται από τη θέση του στην τάξη ή σε άλλες περιστάσεις στις οποίες αναμένεται να παραμείνει στο ίδιο σημείο.
- Τρέχει εδώ κι εκεί, χοροπηδά ή σκαρφαλώνει σε χώρους όπου η συμπεριφορά αυτή είναι εντελώς ακατάλληλη (π.χ. σε μια επίσκεψη ή σε μια αίθουσα αναμονής).
- Όταν κάθεται, στριφογυρνάει στην καρέκλα και κινεί νευρικά χέρια και πόδια.
- Ενοχλεί συχνά τους άλλους και κάνει φασαρία.
- Μιλά πολύ και ακατάπαυστα.

* Η δρ Κατερίνα Μανιαδάκη είναι κλινική παιδοψυχολόγος, επιστημονική συνεργάτης του Ψυχολογικού Κέντρου ΑΡΣΗ.

Β. ΠΑΡΟΡΜΗΤΙΚΟΤΗΤΑ

- Παρεμβαίνει και διακόπτει τις συζητήσεις των άλλων, αναφέροντας μάλιστα πολλές φορές κάτι άσχετο με το θέμα.
- Βιάζεται να απαντήσει στις ερωτήσεις που του απευθύνονται.
- Δεν έχει την υπομονή να ακολουθήσει τους κανόνες στο παιχνίδι και δεν σέβεται τη σειρά των άλλων παιδιών.
- Απαιτεί επίμονα την ικανοποίηση των επιθυμιών του «εδώ και τώρα».
- Επαναλαμβάνει πράξεις για τις οποίες έχει τιμωρηθεί επανειλημμένα.
- Όταν αποτυγχάνει σε μία δραστηριότητα ή χάνει στα παιχνίδια, εκνευρίζεται και γίνεται επιθετικό.

Γ. ΑΠΡΟΣΕΞΙΑ

- Αποσπάται εύκολα, είτε από εξωτερικά ερεθίσματα είτε από δικές του σκέψεις.
- Παρακολουθεί με διαλείψεις το συνομιλητή του ή τη ροή του μαθήματος και μοιάζει αφηρημένο και ονειροπόλο.
- Παρουσιάζει δυσκολία στην εφαρμογή συγκεκριμένων κανόνων και οδηγιών, ακόμη και στην περίπτωση που τους γνωρίζει καλά. Αυτό φαίνεται ιδιαίτερα στις σχολικές εργασίες: στην ίδια εργασία μία λέξη μπορεί να είναι γραμμένη με σωστή ορθογραφία σε μία σειρά αλλά με λανθασμένη ορθογραφία στην επόμενη.
- Βαριέται εύκολα και εγκαταλείπει γρήγορα τις προσπάθειές του.
- Ξεχνά πολύ εύκολα τις υποχρεώσεις του και μπορεί να χαρακτηρίζεται από μειωμένη υπευθυνότητα.
- Χάνει συχνά τα πράγματά του και ο προσωπικός του χώρος είναι συνήθως ακατάστατος.

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Κάκουρος, Ε. - Μανιαδάκη, Κ. (2000), *Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής - Υπερκινητικότητα*, Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα.

Κάκουρος, Ε. (2001), *Το υπερκινητικό παιδί. Οι δυσκολίες του στη μάθηση και τη συμπεριφορά*, Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα.

Neuhaus, C. (1999), *Το υπερκινητικό παιδί και τα προβλήματά του* (μετ. Μ. Ζαφειροπούλου), Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα.

δύο

Το βιβλ
κός ρα
γωγείο
• 74 σε
ρισης
ρο τη
• 6 Σχέ
• 6 Σχέ
• 195 σ
την απ
λέμης
ανάπτ

Ο ΔΥ

ΠΟ